

М.А. Ковальчук, студент

С.В. Бреус, к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДІТЕЙ-ІНВАЛІДІВ ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства», дитина-інвалід - це дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту [1].

Українське законодавство визначає норми, що регулюють діяльність суспільства стосовно дітей «яким встановлено інвалідність і які мають вади психофізичного розвитку». Найбільш важливими з них є захист прав дитини на освіту, охорону здоров'я, пенсійне забезпечення, матеріальну допомогу, соціальний патронаж, доступ до комунікації та об'єктів матеріального оточення.

Відповідно до міжнародних вимог до навчання і професійної підготовки інвалідів, які ґрунтуються на всезагальності освіти і принципі створення рівних можливостей, в Законі України «Про основи соціальної захищеності інвалідів» в статтях 21—24 держава гарантує інвалідам дошкільне виховання, здобуття освіти на рівні, що відповідає їхнім здібностям і можливостям. Професійна підготовка або перепідготовка інвалідів проводиться з урахуванням медичних показань і протипоказань для подальшої трудової діяльності. Вибір форм і методів професійної підготовки провадиться згідно з висновками медико-соціальної експертизи.

При професійній підготовці або перепідготовці інвалідів поряд із загальними допускається застосування альтернативних форм навчання. Обдаровані діти – інваліди мають право на безплатне навчання музики, образотворчого, художньо-прикладного мистецтва у спеціальних навчальних

зкладах. За інших рівних умов інваліди мають переважне право на зарахування до вищих і середніх спеціальних навчальних закладів. Під час навчання пенсія і стипендія інвалідам виплачуються в повному обсязі [3].

В Україні є мережа дитячих будинків-інтернатів (55 закладів), які функціонують в усіх регіонах і через які органи праці та соціального захисту населення опікуються дітьми-інвалідами з вадами фізичного та розумового розвитку. На повному державному забезпеченні перебуває 3634 вихованців віком від 4 до 18 років, з них 1936 дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, та 1896 вихованців, які мають батьків. У центрах соціальної та змішаної реабілітації у 2010 р. перебувало 166164 дитини-інваліди, у 2011 р. – 165121. У 2010 р. 20 дітей інвалідів було забезпечено автомобілями, 2011 р. – 33 дитини. Це при тому, що на обліку станом на 01.01.2012 в органах праці та соціального захисту населення для забезпечення інвалідів автомобілями перебуває 4289 дітей-інвалідів. є Основною проблемою, що перешкоджає активній життєдіяльності дітей-інвалідів і зменшує можливості отримання ними якісної вищої освіти є недостатні обсяги бюджетного фінансування.

В сучасних умовах (за період 2010-2012 років) було порушено 35 кримінальних справ щодо розкрадання бюджетних коштів, виділених на функціонування закладів для дітей. За повідомленнями Міністерства соціальної політики України, упродовж 2010 – 2012 років припинено функціонування двох прийомних сімей. За фактами привласнення державних виплат на дітей прокурорами порушено 5 кримінальних справ [2].

Тим часом у розвинених країнах інваліди мають не лише право, а й можливість вчитися у школах разом зі здоровими дітьми. Така форма освіти називається інклюзивною (від англ. «інклюд», включення). Для інвалідів пристосований громадський транспорт, будинки обладнані так, щоб людина на візку не мала перешкод у пересуванні.

В цілому, можна зазначити, що тема питання економічного доступу дітей-інвалідів до вищої освіти потребує посилення уваги як держави, так і громадськості задля забезпечення подальшої їх життєдіяльності.

Задля реалізації зазначеного необхідно приділяти більше уваги дітям-інвалідам, створювати нові проекти, з урахуванням досвіду провідних країн Європи та США, з метою створення сприятливих умов для отримання дітьми-інвалідами якісної вищої освіти. Що вимагає збільшення обсягів державного фінансування, закупівлю нових програм та техніки, а також організацію дозвілля для цієї категорії населення.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
2. Звіт громадської організації «Права дитини в Україні системно порушуються» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://commongoal.org.ua/>.
3. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: теорія і практика [Текст]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л.Т.Тюптя, І.Б.Іванова. - К.: Знання, 2008. – 574 с.